

Konflikt za deset milijard dolarjev v železnicah

Kongres odloči o vrednosti železnice — ali bo dal brzo vrhovnemu sodišču, ki je odločilo v prid kompaniji?

Washington. — (F. P.) — Pred nekaj dnevi je senator Howell iz Nebraske predložil resolucijo, s katero bo senat odločil, kdo dobi deset milijard dolarjev: železniške družbe ali ljudstvo. Gre namreč za važno vprašanje, koliko so vredne ameriške železnice. Od tega — od vrednosti železnice so odvisne prevozne cene, kar se indirektno in tudi direktno tiče slehernega ameriškega prebivalca.

Meddržavna trgovska komisija, ki ima veliko besede pri vodstvu ameriških železnice, je pred daljšim časom odločila, da so železnice vredne 20 milijard dolarjev. Najvišje zvezno sodišče je na priziv kompanije zavrnilo odlok komisije. Ta odlok najvišjega sodišča ima za železniške magnate deset milijard dolarjev potencialne vrednosti.

St. Louis & O'Fallon železnica, ki je bila v tej aferi zapletena, je insistirala, oziroma njeno vodstvo, da znaša njena vrednost toliko kolikor bi stalo železnico na podlagi vrednosti iz leta 1919. V tej vsoti je prišla kapital, ki je bil faktično vložen v podjetje od leta 1913. Od skupne vsote je pa odstrela zmanjšano vrednost opreme in je na ta način dobila končno vrednost te železnice.

Ta način ocenjevanja železnice je po mnenju vseh neodvisnih avtoritet edini način, po katerem je mogoče dognati pravično faktično vrednost železnice.

Zvezno vrhovno sodišče, ki je v vsakem važnem slučaju prišlo na pomoč gospodarjem in vladarjem Amerike, jih tudi v tem slučaju ni zapustilo. Pod vodstvom vrhovnega sodnika Tafta, ki prejema letno tudi \$10,000 apanaže, katero mu je zapustil pokojni jeklarški magnat Carnegie, je sodišče odločilo, da je komisija storila veliko "pomoto". Večina teh nezmožnih braniteljev ameriškega kapitalizma je tudi rekla, da kongres ni dal komisiji pravice sklepati o tako važnem vprašanju.

S tem odlokom je vrhovno sodišče avtomatično povišalo potencialno vrednost ameriških železnice za okrog 48 procentov, kar pomeni, da železniške družbe lahko insistirajo, da mora meddržavna trgovska komisija povišati prevozne cene na železnicah na osebnih in blagovni promet za 48 procentov.

Resolucija senatorja Howella določa, da kongres zavrne odlok vrhovnega sodišča s tem, da potrdi ocenjevalni princip in metodo meddržavne trgovske komisije, ki ga je formulirala v slučaju St. Louis & O'Fallon železnice. Howell je izjavil, da je sprejetje resolucije živa potreba. Ako se to ne zgodi, bo meddržavna trgovska komisija prisiljena dovoliti zvišanje prevoznih cen, kar bi najbolj občutili farmerji in v večjem ali manjšem obsegu vse ostalo prebivalstvo.

Relativno in seveda tudi faktično so prevozne cene na ameriških železnicah veliko višje kot v kateri drugi državi na tem bojem svetu. V Kanadi so na primer veliko nižje, posebno kar se tiče prevažanja žita. Razlog, da je kapitalizacija vseh železnih družb izredno napihnjena.

Prvotno je bila večidel ameriških železnica zgrajenih s pomočjo ljudskih prispevkov in potem vladnih subvencij. Prejelo so ogromna zemljišča od vlade in stotine milijonov dolarjev podpore. Po civilni vojni, da je kapitalizacija vseh železnih družb izredno napihnjena, so kompanije faktično kupovale kongresnike, senatorje, državne governore in poslance.

Snoženi viharji bičajo ves srednji zapad

Veliko ljudi mrtvih in milijone dolarjev škode; promet paraliziran

Chicago. — Silen sneženi vihar, kakršnega ne pomnijo v tem desetletju, je prihrumel v sredo iz Kanade in razsajal ves dan, vso naslednjo noč in v četrtek po vsem srednjem zapadu, sezerozapadu in dosegl je celo tople južne kraje, kjer je temperatura padla od 70 na 20 stopinj. Blizard je hudo udaril Chicago in bližnje pokrajine; ceste in ulice so zametene z debelim snegom, avtni promet je paraliziran, električne linije komaj še obratujejo in vlaki imajo veliko zamudo. Oster severni veter, ki mete s snegom, drvi ponekod 50 do 60 milj v uri.

Do četrta jutraj je v Chicagu in okolici enajst oseb izgubilo življenje in na stotine je ranjenih. Bilo je nebroj nesreč na cestah, kjer so avti zdrsili drug v drugega ali v pasante. V sredo je tristo električnih vozov skočilo s tira. V enem slučaju je električna kava zapustila tir in se zaletela v železno podstavko nadulnične železnice; osem pasazirjev je bilo ranjenih.

Vihar je razburkal tudi jezero, ki spet meče silne valove na obrežje in razbija ceste ter bulevarde. Škoda, ki jo je naredil blizard, se ceni na milijone dolarjev samo v čikaški okolici. Poleg tega se nam napoveduje mraz ničel in pod ničlo, ki bo menda trajal par dni. Na severu je strašen mraz. V Severni Dakoti je bilo v četrtek jutraj 35 pod ničlo, v Minnesoti ob Kanadi pa 30.

Zadnjih enajst dni pred blizardom je bila v čikaški okolici neprestana megla in dež, tako da Čikažani še niso videli sonca od 10. decembra.

Kajšek javlja, da je stri revolvo generalov

Obenem priznava, da je bil na robu padca

Sangaj, 19. dec. — Kitajski predsednik Čiang Kaišek je večer poročal, da so zveste čete vladne armade strie hrbtnice vojaški revolte. Predsednik pravi, da so vladne armade izvojevale celo vrsto zmag v odločilnih konfliktih in kar je preostalo, je počenjenje centralnih provinc, kjer se še nahajajo ostanki razbitih rebelnih čet. Proti vsem generalom, ki so vodili revolto, je izdana tiranica in prejeti bodo zasluženo kazen čim pridejo v pest vlad.

Kaišek obenem priznava, da je bila to največja kriza, ki je doletela vladno. Bili so momenti, ko je vlada visela samo še na lasu.

Goljufiga, roparstvo, korupcija in manipulacija v najširšem smislu besede so bila sredstva, s katerimi so prišli železniški magnati do velikanstva premoženja in moči.

Sedaj se poslužujejo bolj rafiniranih metod — znamenje "civilizacije". Najboljše branitelje in zaveznike imajo v vrhovnem sodišču, katerega moč je veliko večja kot je moč rimskega papeža. Njegovi odloki so dekreti, katerim se mora pokoriti vsakdo, kogar zadenejo. Papež je mogoče "nemotljivo" in te lahko obsodi v "večno pogubljenje"; zvezno vrhovno sodišče je tudi "nemotljivo" in te poleg tega lahko tudi kaznuje na jako občutljive načine. In ta odlok je jako občutljiv za slehernega Amerikanca.

Mehiški prezident razsodil v prid delavcem

Mexico City, 19. dec. — Predsednik Portes Gil je bil izbran za razsodnika v sporu med železničarji na progi med glavnim mestom in Vera Cruzom ter lastniki železnice, ki so angleški kapitalisti. Včeraj je Gil objavil svoj odlok. Gil je odločil, da mora družba skleniti z delavci kolektivno pogodbo in v bodoče najemati le unike železničarje. Dalje mora družba plačati delavcem vsa mezo za časa stavke od 7. decembra do danes.

Mooney ne upa dosti

Rojstni dan je praznoval že trinaestlet v zaporu. Kaj napravi kalifornijske oblasti?

San Quentin, Cal. — (F. P.) — Dne 8. decembra je Tom Mooney praznoval svoj rojstni dan. Preteklo je že čez 13 let, odkar je bil vržen v zapor in praznuje svoj rojstni dan v kaznilnici San Quintina. Trinajstletni zapor je upognil tudi Mooneyja, ne sicer duševno, bolj pa fizično. V ječo je bil vržen kot čvrst korenjak z nekaj nad 30 leti. Sedaj je starček. Njegov sodrug Billings je bil vržen v ječo kot 20-letni mladenič. Sedaj ima 33 let.

Na njegov rojstni dan sta ga obiskali njegova zvesta soproga Rena Mooney in Alva Powell, žrtev bombe eksplozije, za katero sta po nedolžnem oba v zaporu. "Tom se ni obupal," je rekla mrs. Mooney po obisku. "Vendar pa ni preveč optimističen z ozirom na izvojevanje prostosti, ker je imel že preveč bridkih razočaranj v svojem življenju." Za vse svobodoljubne Amerikance je važno vprašanje, kaj store kalifornijske oblasti. Ali bo Mooney praznoval svoj prihodnji rojstni dan še vedno v San Quintinu, ali bo governor Young prej popravil ta justični zločin?

Sodnijska prepoved proti železničarjem

Družba upa zdrobiti stavko

Peoria, Ill. — Vodstvo Toledo, Peoria & Western železnice je izposlovalo sodnijsko prepoved proti 600 železničarjem, ki so na stavki. Prepoved je bolj grožnja stavkarjem kot pa sredstvo za zdrobitje stavke. Naperjena je proti 11 unijam, ki so po stavki prizadete. Razen strojevodij so na stavki vsi železničarji in železniški delavci.

Družba skuša obratovati s skebi, ki jih je importirala iz Chicaga ter z uradnim osebjem. Do sedaj se ji obratovanje s tem elementom še ni posrečilo, kar dokazujejo redki vlaki in slaba postrežba, o kateri se pritožujejo kraji, ki so odvisni od takotne železnice. Stavka je povsem mirna. Za njo vlada večje zanimanje pri vseh železničarskih organizacijah radi tega, ker je to prvi izpor pod Watson-Parkerjevo postavo.

Smrtina nesreča na ruskem gledališkem odru

Moskva, 19. dec. — Preveč realizma na gledaliških odrih v Sovjetski uniji je prineslo smrtno nesrečo v Kremenčugu, Ukrajina. Delavski dramski klub je uprizoril dramo, v kateri so privlekli traktor na oder. Traktor je pa ušel izpod kontrole in zmečkal šepetalec ter težko ranil nekaj drugih.

Britske čete streljale na črnce v Afriki

London, 19. dec. — Dr. D. Shields, podtajnik ministrstva za kolonije, je danes poročal v zborniku, da so 12. decembra izbruhnili veliki nemiri med zamorci v Nigeriji. Zamorci so se spopadli z britskimi vojaškimi četami in 18 je bilo ranjenih med njimi tudi ženske. Nigerija je v zapadnem delu Afrike.

V PENNSYLVANIJ GOBRE KRESOVI

Stavkarji zaigrali "yellow dog" pogodbo ob velikem slovesu

Nazareth, Pa. — (F. P.) — Pred nekaj dnevi se je po Nazarethu pomikala velika karavana avtomobilov, v katerih so sedeli ljudje v dobrem razpoloženju. Tujec bi radovedno motril to nenavadno procesijo in ugibal njen pomen. Karavana je zavila iz mesta proti Cherryjevemu hribu, ki se vzpenja nad mestom s prijazno okolico.

Na hribu je kmalu zapiplal velik kres, katerega je bilo videti daleč po okolici. V velikem krogu okrog goreče grmade je stala četa stavkarjev in njihovih simpatičarjev — 400 po številu — ki je prišla na hrib s posebnim misijo. Kaj je bila ta misija, je bilo razvidno v nekaj momentih. "Master of ceremony" Louis F. Budenz, organizator pleteninarske unije, je naznanil namen sestanka.

Prva točka na programu je bilo sežiganje "yellow dog" pogodbe, ki jo je predstavljala podobna psa rmenje barve, simbol novega tiranstva, proti kateremu so stavkarji v boju. Budenz, ki je prišel v ta kraj zadnje poletje in porušil plotove velikih predvodov proti delavskemu glavinu, je obrnil množico povedal zgodovinski pomen mesta Nazareth. Pred 250 leti je prišla v ta kraj skupina Moravčanov in si postavila naselbino, da nemoteno uživa avobodo vesti, češar ji je bilo sčesanjeno v stavi domovini in radi češar je pribežala v Ameriko.

"Nazareth je bil zgrajen na principu svobode, katero hočete tudi vi obdržati." Temu so stavkarji pritrdili z glasom, ki se je razlegel po okolici in segal do tovarne Kraemer Hosiery kompanije, katere zahteva svobodo za izkoriščanje. Dolgo v hladno noč se je razlegla pesem solidarnosti.

Sežiganje "yellow dog" je prisostvovala tudi skupina unionistov iz Washingtona, N. J., ki je prinesla stavkarjem bodrilne pozdrave. Drugi dan so ali stavkarji v povorki pred mestno hišo z zastavo, da mora župan resignirati. Stavkarji ga obtožujejo zlorabe županskega sedeža in pristranosti.

Ubite oklahomske rudarje prinesli iz rova

Reševalno moštvo našlo vseh 59 mrtvih

McAlester, Okla. — Trupla vseh 59 rudarjev, ki so ostali pod zemljo za časa eksplozije zadnji tork, so v sredo privlekli na površje. Samo pet rudarjev je ušlo smrti. Ald Town Mining Co., lastnik premogovnika, poroča, da je 64 mo bil pod zemljo ob času razstrelbe plina. Dva sta sama ušla na varno, tri druge so pa našli v gornjem rovu onesveščene in jih hitro odnesli na zrak.

Vsi ponesrečenci so črni in Mehikanci. Njih imena ostanejo neznana širši javnosti.

Mehika bojkotirala ameriško meso

Laredo, Tex. — Tukajšnji trgovci preklinjajo distriktne pravdnika Vallisa in njegove mehike klerikalne zaveznike, ki so jim prinesli bojkot od mehike strani radi nameravane aretacije bivšega predsednika Callesa, ko se je pred par dnevi peljal iz Evrope domov skozi to mesto. Mehika je zapirala tukajšnji svoj konzulat, ustavila je ameriške turiste in prepovedala Mehikancem kupovati blago na ameriški strani carine prosto.

Čuden fenomen: Švedska brez zime

Stockholm, 19. dec. — Do čim prihajajo vesti o silnih sneženih viharjih in mrazu v Ameriki, je na Švedskem še vedno mehko jesensko vreme. Baltičsko morje še ni zamrznilo in plova se nadaljuje med vsemi lukami na vzhodnem švedskem obrežju. V Stockholm vladava prava "indijansko poletje," enega ni nič in dijaški nogometni klubi igrajo na prostem. Upanje je, da bodo Švedi letos imeli praznike brez anega in ledu.

Voditelji farmerjev za neodvisnost kolonij

To zahtevajo iz ekonomskih razlogov; pričakujejo veliko od Hooverjevega farmrelifa

Chicago. — Konvencija American Farm Bureau federacije zahteva potom resolucije, da Amerika takoj podeli popolno neodvisnost vsem kolonijam, ki pošiljajo poljedelake pridelke v deželo. Ako tega ne stori, tedaj mora podvreči uvozni carini vse pridelke, ki prihajajo iz teh kolonij na ameriški trg.

Izgleda, da je ekonomika sebičnost te federacije, ki je vodila na politična sila ameriških farmerjev, edini motiv za prejem te zahteve. S tem se je federacija pridružila ameriškim-sladkornim interesom, ki so postali veliki prijatelji neodvisnosti Filipinov radi aličnih razlogov.

Konvencija federacije je zborovala v znamenju največje slege. Voditelji te organizacije solidno podpirajo Hooverjevo administracijo radi višnega farmrelifa. Konvencija je odobrila vse zaključke zvezne farmarske komisije, od katere pričakuje, da bo ameriške farmerje pripeljala v objuljeno deželo.

Historična jutlica

Barbarske kaznovanje dveh ohijskih komunistov zaneseno pred apelno sodišče

New York. — (F. P.) — Pennsylvaniji in drugim kozmaki državam je prišel slediti tudi vzhodni Ohio, kjer je historični okrajni sodnik Cowan iz St. Clairavilla obsodil dva raznašalca "revolucionarnih" plakatov v ječo od pet do deset let. Prizadeta sta Tom Johnson in Charles Guynn, ki sta bila prijeta v Martins Ferryju, ko sta razdajala dne 1. avgusta plakate ameriških detinsko historičnih "revolucionarjev."

Ni manj historični sodnik Cowan, katerega so izvolili ohijski rudarji, je prizadetima doleči poleg zaporne kazni tudi denarno kazen v znesku \$5000. Pred njega prideta tudi dva agitatorici radi istega prestopka, namreč Zorka Yoki (Hrvat) in Betty Gannett. Pri prizivu proti barbarski in bedasti obsodbi bo sodelovala tudi American Civil Liberties unija. Priziv bo šel pred najvišje državno sodišče, ki bo obenem odločilo o ustavnosti protisindikalističnega zakona, na podlagi katerega je sodnik izrekel kazen.

Lewisova rasa?

Chicago. — Poročilo, da so rudarji zapadnega Kentuckija odglasovali pretekli teden za stavko, je povzročilo različne komentarje. Glasovanje so vodili Lewisovi "organizatorji", ki pravi, da se je za stavko izrekel 8386 rudarjev, proti pa 193. V prvi polovici tega leta je bilo v tem distriktu le 15 članov unije. Nekateri kritiki Lewisove administracije so mnenja, da je ta njegova poteza velik "joke", ki je podoben Blaževemu šegru. Številke vseno znajo pisati v hotelih.

Popolna zmaga zagotovljena laboritom v Angliji

Angleško delavstvo dobi večino pri prihodnjih volitvah, pravi socialistični veteran

New York. — (F. P.) — Walter Thomas Mills, 73-letni socialistični veteran, čigar predavanje o socializmu je najbrž poslušalo večje število Amerikancev kot kateregakoli živečega socialista, napoveduje popolno zmago angleške delavske stranke pri prihodnjih volitvah. Mills se je vrnil iz Anglije, kjer je v zadnji kampanji agitiral za MacDonalda in delavsko stranko. Po kampanji je predaval širom Anglije o gospodarskih in socialnih vprašanjih pred delavskimi in drugimi skupinami.

Svojo napoved, da bodo laboritje dobili pri prihodnjih volitvah večino v parlamentu, Mills bazira na veliko priljubljenost delavske vlade. "V njo imajo ljudje zaupanje po vsej Angliji. Se ni dolgo od tega, ko je prevladoval divji strah pred delavsko vlado; MacDonald pa je odsekal temu smaju glavo in dokazal, da je njegova stranka sposobna vladati, ne da bi raztrgala kite socialnega reda," je izjavil ta delavski veteran.

Kadar bo prišlo do poraza delavske vlade, do češar pride prej ali slej radi njene manjšine v parlamentu, se bo to zgodilo radi kakšnega važnega vprašanja. MacDonald je dal razumeti liberalcem in konservativcem, da bo njegova vlada odstopila, kadar bo stranka hotela. Voditeljem opozicije je povedal, da poras o kakem manjšem vprašanju ne pomeni odstopa vlade, pravi Mills.

Kakšno važno vprašanje si bo vlada zbrala za kontest in kdaj se to zgodi, je odvisno od splošne situacije. Mnogi laboritje smatrajo sedanjí položaj vlade nevedriličnim, ker nad njo vedno visi Damoklejev meč. Posebno levičarska skupina v stranki je mnenja, da mora priti v bližnji bodočnosti do preobrata: dobiti večino v parlament ali pa stopiti v opozicijo v slučaju poraza.

Mills je mnenja, da se bo kontest vršil o vprašanju brezposelnosti. Vlada bo v tem slučaju predložila radikalen program, katerega bo opozicija porazila, nakar bi se laboritje obrnili direktno na ljudstvo. Nekateri domaći opazovalci mislijo, da bo prišlo do kontesta prihodnjop spomlad, ko finančni minister Snowden predloži državni proračun.

Ne glede, kdaj pride do splošnih volitev, je Mills mnenja, da bodo laboritje imeli v prihodnjem parlamentu večino. Za ta slučaj se stranka tudi pripravila. "Laboritje še imajo kandidate za vseh 600 sedežev v parlamentu. Sedaj imajo 300 (289) poslancev in po prihodnjih volitvah bodo imeli večino," pravi Mills.

Glede vprašanja, da-li neodvisna delavska stranka (socialistična) izstopi iz delavske stranke, kot nekateri pravijo, da obstaja možnost, so to le prazne sanje po Millsovem mnenju. "Independent Labor Party bi brez podpore delavske stranke ne doblila nikakega odziva pri volitvah. L. L. P. se zaveda, da je njena moč zagotovljena le, ako ostane v okvirju močnejše stranke," pravi on.

Ta priletni delavski in socialistični veteran se nahaja pri dobrem zdravju. Po La Follettovi kampanji leta 1924 je bil močno zbolel radi odpovedi živcev, do češar je prišel radi za njega prevleke agnosti v kampanji, v kateri je imel 200 govorov v 80 dneh. Iz New Yorka se je podal proti svojemu domu v San Jose, Cal. Odločil je tudi predavateljsko turo po Združenih državah.

Stavka illinojskih rudarjev razblinjena

Predsednik distriktne organizacije pravi, da je končana

Springfield, Ill. — (F. P.) — Harry Fishwick, predsednik 12. distrikta rudarske unije, je pretekli tork rekla, da je stavka v Illinoisu še končana "Njen raspad pomeni konec National Miners unije in njenega vodstva," pravi Fishwick. Na drugi strani pa poročajo voditelji levičarske unije, da je stavka efektivna in da je na stavki deset tisoč rudarjev.

Fishwick je rekla, da se prvi dan stavke niso rudarji odavali stavkovnemu oklicu niti v enem samem rovu. To so storili šele tedaj, ko je bila poslana na poročilce državna milica. (Prvi dan so se odavali v enem rovu Peabody Coal kompanije.) Sedaj so v obratu še vsi premogorovi — razen enega — ki so prenehali s obratom. Pri tem so rudarji se odglasovali, da se vrnejo na delo, kakor hitro bo odpočlikano vojaštvo.

Trije rovi obratujejo s nekoliko znizanimi delovnimi močmi, v ostalih je obrat normalen, je pojasnil Fishwick. To znači, da je nekaj sto rudarjev še vedno na stavki.

Glede tega poskusa se voditeljem levičarske unije ne more dati preveč priznanja. Pokazali so izredno slabo strategično sposobnost. Vsakemu poznavalcu razmer v illinojski premogovni industriji je bilo znano, da se na tak način ne gradi unija in tudi ne izvojuje zmaga.

Rezultat te nepremišlene stavke bo le ta, da bo na nepotrebnih posledicah trpelo nekaj rudarjev, ki mogoče pridejo ob delo ali bodo pa vrženi v zapor, ali oboje. Ako bi se to zgodilo v kakem neorganiziranem okraju, bi bile končne posledice le v splošno korist rudarjev ne glede, ako bi pri tem trpeli posamezniki.

Pripadniki levičarske unije — katere pravice jim ne more niko oporekati — si morajo zapomniti, da stavekati proti eni vplivni organizaciji je mogoče junaško delo, ni pa modro in tudi ni v delavskem interesu. Odbarvanja vredna je akcija rudarjev, ker niso hoteli delati pod varstvom vojaštva; priznanje se jim mora dati tudi za njihov solidarni nastop s zahtevom, da kompanije uposle vse stavkarje ne glede, h kateri organizaciji pripada ali s njo simpatizira posameznik.

Zbornica dovolila preiskavo na Haitiju

Hooverjeva zahteva preiskovalne komisije sprejeta

Washington, D. C. — Poslanska zbornica kongresa je v sredo s veliko večino sprejela Hooverjev načrt za preiskavo razmer na otoku Haitiju. Preiskovalna komisija bo štela sedem članov. Med kongresniki je bilo zelo malo opozicije proti temu koraku. Haitiška zadeva je dala priložnost Oscarju DePriestu iz Chicaga, edinemu zamorskemu kongresniku, za njegov deviški govor. DePriest je podpril preiskavo in priporočil vsaj enega zamorca v preiskovalni komisiji, obenem je pa rekla, da bi ga veselilo, če bi bili demokratski kongresniki s juga, ki so pokazali toliko simpatij za haitiške zamorce — tudi tako naklonjeni zamorskemu plemenu v Združenih državah.

vah, rekoč, da je pomagal MacDonaldu do zmage in s tem opravil svoj del dolžnosti.

Vesti iz Jugoslavije

PRVI TRIUMF NAŠE PESMI V FRANCJI

(Istovrno.)

Ljubljana, 29. nov. 1929.

Naš najpopolnejši mešani zbor Glasbena Matica ljubljanska, prireja te dni koncertno turnejo po Franciji. Je to prvič, da gostuje slovenski pevski zbor v francoski državi, prvič, da bo umetniški popolni zbor prednašal Francozom naše umetne in narodne pesmi. Je to vsekakor precejšnje važnosti brez oziroma razna geala o francosko-jugoslovenskem prijateljstvu. Gre za duhovno spoznavanje dveh narodov, za prve duhovne stike v sedanjem času.

Da si bo naša melodična umetna in narodna pesem osvojila popolno zmagovalstvo, je bilo že vnaprej pričakovati. Po poročilih iz Francije sklepajo, da je bil uspeh prvega koncerta jamstvo za kar najboljši trijumf naše pesmi na tem pohodu.

Po dvadnevem potovanju so dospeli v Strasburg, ki so si ga dopoldne ogledali, nakar so se odpeljali dalje ter dospeli ob 4. popoldne v Nancy, kjer so jih na kolodvoru sprejeli zastopniki Alzasko-lorenskega zbora, zastopniki raznih organizacij ter jugoslovanski akademiki, ki študirajo v Nancyju. Pod vodstvom jug. akademikov ter ostalih so šli v mesto v svoje hotele, nakar so se malo odpohodili od vročine. Ob sedmih zvečer pa se je vršil oficijelen sprejem naših pevcev in pevke. Sprejema so se udeležili zastopniki občine Nancy, raznih korporacij, odlični meščani itd., ki so naše Matičarje ob vstopu takoj viharno pozdravili. Tu so se vrstili pozdravni govori z ene kot z druge strani. Po govorih se je razvila prijateljska zabava, na kateri je pel kvartet Glasbene matice naše narodne in umetne pesmi. Po tem oficijelnem sprejemu so se Matičarji podali v svoje hotele, da se spoštujejo ter pripravijo za koncert naslednjega dne, za prvi koncert na francoskih tleh. Zanj je vladalo silno zanimanje, zanj je bila že par dni poprej dvorana vsa razprodana. In dvorana ni majhna.

Ze dolgo pred pričetkom koncerta je bila dvorana nabito polna, nagmetena do vseh kotičkov. Zanimivo za oblik je dejstvo, da je prišla skupina delavcev 50 km daleč, da čuje koncert in da začuje od domačih ljudi domačo pesem in da se spomni na domovino, kjer je dovolj pesmi, a kruha malo. Povečini so bili to delavci-rudarji, doma iz Ljubljane, Iga, Brezice, trboveljskih rudnikov i. t. d. Iz bližnje okolice pa se je pripeljalo skoro vse.

Oder, na katerem je nastopil zbor, je bil ves okrašen z zelenjem in našimi ter francoskimi zastavami. Pred začetkom koncerta je naški orkester zaigral alzasko-lotarsko koračnico, po zvokih katere je nastopil mešani zbor Matice, ki ga je publika sprejela z oglašujočim aplavzom, zlasti še, ko so se pojavile pevke v narodnih nošah. Še posebej so pozdravili dirigenta ravnatelja Poliča. Pred začetkom je stopil pred zbor univ. prof. Chantireau v spremstvu zastopnikov ostalih korporacij ter kot šef prosvetne centrale predstavil in pozdravil Matičin zbor in njegovega zborovodjo Poliča, naglašal pomen sedanjega turneja in želel zboru kar najboljši uspeh.

Nato je zbor začel peti. Polič je dvignil roke... dal znak... in zbor je zapel Marseljezo ter Bože pravde, kakor je pač običajno, in kar ni napisano na spored. Spored se je začel šele potem. Zapeli so več umetnih pesmi tako kot prvo eno Gallusovo-Petelinovo, ki je najstarejši slovenski komunist, pred stoletji živel. Ze s prvimi pesmimi je bil dosežen kontakt med publiko in zborom, ta stik pa je še naraščal, ko so prišle na vrsto pesmi naših sedanjih komunistov Adamiča in Lajovica. Tu je zbor doživljal silne uspehe, vsaka pesem je bil uspeh zase. Posebno so užgale Lajovčeva "Zeleni Junji" ter kot vedno in kot je bilo pričakovati, "Adamičeva" "Mladi junak", ki je prav napisana za svet. Takoj začetek "Mladi junak" po vasi jezdi... daje slutiti

našega močnega komponista Adamiča in ko zbor konča pesem s krepkim, da so "devojke za junake" — tedaj je zavrnil aplavz. Zadrževali so ponovitev posameznih točk, butali ob tla, a ravnatelj Polič radi dolžine programa ni mogel ponavljati. A ko so prišle na spored naše narodne pesmi, tedaj ni pomagalo nobeno oklevanje. Vpitje in tolčenje z nogami ter kričanje "Bis" je bilo tako silno, da se ni bilo mogoče upirati in ne ponavljati pesmi. Ponovili so eno, drugo. Ko se je precej dolgi program končal s koroškimi narodnimi, publika ni marala iz dvorane. Zahtevala je, da dodajo še kaj. In morali so zapeti še eno veselo: Bratci veseli vsi....

Koncert, ki je bil preračunan na eno uro in pol se je podaljšal na dve in pol ure. Pozornost in zanimanje nista več čas opesala. Še ko je zbor zapuščal dvorano, je tvorila publika na cesti špalir skozi katerega so morali pevci in pevke, živahno pozdravljani z leve in desne. Večer je bil lep, začetek turneje nad vse upa poln.

Kako je bil izvršen umor v Slo. gorica

Maribor, 29. nov. 1929.

O uboju, ki se je izvršil v Zikarcih pri sv. Barbari v Slo. gorica, poročajo naslednje podrobnosti:

Posestnika Ignacij in Liza Zorčič sta stopila šele februarja lanskega leta v zakon. Mož je bil vdan plači in zato je prav kmalu prišlo v zakon do nesporazumljenja in preprirov, kot so običajni v družini, kjer je eden pijanec. Prepriro so bili vedno bolj pogosti, zlasti še ko jima je prvi sinček umrl. Mož je postajal sirov, tako je žena živela v stalnem strahu pred njim, posebno še, kadar je bil mož pijan. Tedaj bi bil zmožen vsega. Dne 16. novembra je prišel Ignacij Zorčič precej vinjen domov z dnine pri sosedu. Pretel je ženi, jo zmerjal in grozil, da jo pretepe. Žena se v strahu umaknila k sosedovim. Mož, ki je bil ostal sam doma, je začel razsajati in razbijati, kričal še vedno, tako da je začel jedva pet tednov stari otrok jokati. Na njegov jok se je žena vrnila domov, da bi otroka podojila. Našla je moža na skrivni. Med obema je prišlo do prepira — tako pripoveduje ona — ki se je stopnjeval do viška, ko je žena zgrabila odlomljeno nogo od stola in začela tolči po možu. Tolkla ga je po glavi ter mu prebila lobanjo, da so se možgani ušli preko obraza....

Po tem dejanju je žena otroka podojila, skuhala sebi večerjo, pospravila posodo ter šla nato k sosedu, kjer je hladnokrvno izjavila: "Zdaj bo mir, ker sem ga že sama napravila", ter se spet vrnila domov, kjer je legla spat. Zaspala je in spala.... Zjutraj si je skuhala zajtrk, nakrmila živino, kakor da se ne bi bilo nič zgodilo v hiši.

Za strašni dogodek pa so medtem že zvedeli orožniki pri sv. Barbari. Obvestil jih je namreč Zorčičev sosed, ki je bil zjutraj na njegovem domu in našel Zorčiča v mladi krvi — mrtvega. Orožniki so Lizo seveda takoj aretirali. Dejala je da je ubila moža z nogo od stola, nogo stola pa je potem sežgala ko si je skuhala zajtrk.

Orožniki pa so zunaj pri hlevu našli okrvavljeno os od plušnih kolic, na katerih so se lepili lasje. Pokazali so ji to os in žena je priznala, da ga je s tem ubila. Tudi je trdila, da ga je budnega ubila, docim je brčkone mož spal in ga je ona v spanju napadla.

Izročili so jo v zapore sodišča pri sv. Lenartu. S sabo je vzele tudi neobojenega otročiča, ki bo trpel za grehe staršev. Ljudje so s sočutjem opazovali povorko fandarjev z ženo in otročičkom.

Najdeno truplo po malone dveh mesecih. — Dne 2. oktobra letos se je utopil v Mestnem ložu poleg Vika 52-letni upokoje-ni železničar Jože Klobučar, stanujoč na Glincih na Tržaški cesti št. 40. Imenovan je omenjenega dne z izposojenim voznom in konjem prepeljeval drva sebi na dom. Šel je v Log a se ni več vrnil. Ker ga tudi naslednjega dne ni bilo, je posest-nica, ki je bila izposodila voz in

konja, obvestila o tem policijako stražnico. Zaslutili so, da se je utopil....

Šli so iskat ter kmalu našli voz in poginulega konja v narasli vodi Malega grabna. Klobučarja pa ni bilo nikjer. Iskali so njegovo truplo, a ga niso našli kljub vsemu iskanju. Šele zdaj po skoro 2-mesečnem iskanju je 29. nov. našel njegovo truplo delavec Lunar. Našel ga je v precej globoki kotli Malega grabna, ležečega med rogovilami korjenin, tako da je stal pokonci, do pre v vodi. S pomočjo bližnjih sosedov je delavec spravil truplo iz vode, nakar je bila pozvana policija. Truplo bodo pokopali na viškem pokopališču.

Tri leta ječe za uboj

Novo mesto, 28. nov. 1929.

Zadnji dan novomeške porote je obravnaval slučaj uboja Jožeta Fifolka, ki ga je zadel Ivan Medic, po domače Črčkov iz Podhoste.

Dejanje samo se je izvršilo tako-le: V nedeljo 20. oktobra letos je šel kovaški pomočnik Jože Fifolt v družbi več fantov na Cerovec, kjer je hotel kupiti harmoniko. Nazaj grede so se oglasili v Podturnu v gostilni pri Medicu, kjer je hotel Fifolt pozvedeti za neko kovačnico, da bi jo vzel v najem. Ko so nadaljevali pot v Meniško vas, hotel v Finkovi gostilni pozvedeti za drugo kovačnico v Semiču, in so šli mimo Finkove gostilne, je prišel iz gostilne Anton Medic, brat obtoženca, ter začel mimoidoče fante preštevati. Izšival jih je. Za njim je stopil iz hiše tudi obtoženec Ivan Medic, ki je pozdravil Fifolta in tovariše s "auf bika". Ti so mirno šli dalje in se niso dali izzvati. Tedaj pa je začelo za njimi leteti kamenje. Medica sta hotela vsekakor izzvati pretep. Sta pa oba pretepaške nature in je zlasti obtoženec Ivan Medic znan kot pretepač in surov človek. Medičeva sta planila nad fante, ti so se umaknili, kot zadnji pa Jože Fifolt, ki ga je pri nekem mostu dohitel Ivan Medic ter mu zasadi nož v prsi. Nato je sbežal. Ko je prebodel Fifolt s težavo, plazeč se, došel svojo tovariše, jim je povedal, da ga je Ivan Medic zabodel in da mu bo odtelja kri. Fantje so ga za silo obvezali ter prepeljali v Toplice k doktorju. A takoj po dopetju v Toplice je Fifolt umrl. Iskruval je. Pokojni je bil na dobrem glasu in ni bil ne pijanec ne pretepač. Obtoženec pa je na zelo slabem glasu. Priče so izpovedale obremenilno za Medica, nakar je bil obsojen na tri leta ječe.

Samomur na žensitovanskem potovanju. — V noč od 26. na 27. novembra je v nekem beograjskem hotelu izvršil samomur državni mojster Vlado Radulović iz Kragujevca. Izstrelil si je kroglico iz revolverja v glavo. Radulović je imel svoj čas ljubavno razmere z neko Kragujevčanko, ki pa je potem sbežela in umrla. Radulović se ji je celo na grobu zaklel, da ji ostane zvest in se ne poroči. Stari pa so ga nagovarjali, naj se poroči z nekim drugim dekletom. Na silno prigovarjanje se je Radulović udal ter oženil z nekim dekletom. Po poroki sta se odpeljala na žensitovansko potovanje v Beograd. Tu sta najela sobo v hotelu. Omenjenega večera pa je Radulović zapustil ta hotel ter najel zase sobo v drugem hotelu, se zapri vanjo ter se ponoči ustrelil. Ni bil zvest, ni držal besede, a močan je bil toliko, da si je vzel življenje.

Državno sodišče, ki sodi pregreške zoper red in mir v državi, napoveduje za december 6 razprav proti dvema kapitaloma in mnogim komunističnim agitatorjem. Prva razprava v decembru se vrši dne 2. in sicer proti Karlu in Elizabeti Ledinek, ki sta doma nekje z avstrijsko-jugoslovanske meje pri Mariboru ter sta osumljena, da sta vodila komunistične kurirje čez mejo ter enako pomagala transportirati literaturo in agitacijske brošure. Oba sta menda delala bolj radi nagrade, kakor pa iz kakršne prepričanja. V preiskovalnem zaporu sta že od početja. Dala sta se izražati na slepo in zdaj čakata na — obsodbo.

Fritz Müller:

Sveti birokrati

Jaz sem tajnik gradbene policije. Tudi birokrat sem, prebrisan birokrat. In sicer od 28. decembra. Prej nisem bil birokrat, marveč sem bil popolnoma zposen človek. Zdaj pa — naj vam rajši takoj povem.

Torej — nekega dne, bilo je v marcu, pride k meni v pisarno neki stavbenik. "Oprostite, sodrug," je dejal, "toda agornje nadstropje moje hiše je 2 m 77 cm visoko —"

"Predpisano je 2 m 80 cm," sem rekel.

"Vem, sodrug, ampak glejte, politrja je premotilo. In če bi hotel to spet preurediti — izpod 3000..."

"In vi mislite zdaj, da —?"

"Da boste to spregledali, sodrug. Saj niste bili nikoli birokrat, ne?"

"Ne, nisem bil," sem dejal.

"No vidite. In ti trije centimetri — pogledite (pokazal mi je to smešno razliko s svojim palcem) — tudi ne bodo na mah uničili zdravja najemnikov, ne?"

"Ne."

"Saj sem vedel, da niste tak birokrat. Torej, hvala lepa." — In še je bil zunaj.

To je bilo marca meseca. — Sredi aprila pride v mojo pisarno drug židarski mojster. "Dovolite, gospod tajnik," je rekel, "majhna nareba se mi je pripetila. Tretje nadstropje moje nove zgradbe je za tri centimetre prenizko, kot pa je —"

"Torej 2 m 77 cm," vprašam.

"Ne, 2 m 74 cm, gospod tajnik — za tri centimetre nižje, kot agornje nadstropje stavbenika Kozine. Saj veste, tistega, ki ste mu takrat dovolili —"

"Pa sem si mislil, tri centimetre sem ali tja —"

"Šest centimetrov," sem dodal.

"Tri centimetre sem ali tja," je nemoteno nadaljeval. "Je pač vseeno, zlasti še, ker bi predelava stala najmanj 500 —"

"Toda predpisano je —"

"No, in da niste birokrat, gospod tajnik, to tudi vemo vi. In mojih troje centimetrov tudi ni nič hujšega kot troje centimetrov vašega sodruga, kajne? Ljudje bi kaj kmalu začeli govoriti, da —"

"Hm, za enkrat naj bo —"

"Hvala lepa, gospod tajnik, saj sem vedel, da ne morete biti tak birokrat."

To je bilo v aprilu. Maja je prišel nekdo s 2 m 71 cm. Istega meseca še nekdo s 2 m 68 cm. Začetkom junija je prišel nekdo s 2 m 65 cm. Takoj za njim nekdo s 2 m 62 cm.

In sleherni se je skliceval prvič na prejšnjega, drugič na mojo strankarsko pripadnost, tretjič na mojo širokogrudnost, in četrtič na to, da vendar nisem nikak birokrat. Kaj bi?

V avgustu so se stropi novih zgradb spet znižali za nekaj centimetrov. Septembra so se spet ponizili. In v decembru je prišel nekdo v mojo pisarno s 1 m 87 cm.

V duhu sem zatjedal nove zgradbe prihodnjega leta s tako nizkimi stropi, da bi mogli vanje najemniki le po vseh štirih. In čez leto spet bi padle višine sob pod ničlo in gospodje gradbeni mojstri bi zidali podstrešja v zemljo.

Tedaj pa sem zbral ves svoj pogum in izjavil: prvič, kar je bilo poprej dovoljeno, je meni figa; drugič, jaz sem prvi tajnik v gradbenem uradu in kot tak niti nazadnjaški niti napreden, niti svobodni miseln niti socialnodemokratičen; tretjič, pozivljam se na vsa višino izpod 2 m 80 cm, in četrtič, od danes naprej sem pristen in popoln birokrat.

(—4—)

Well in Olander v odboru za razprave

Chicago. — V pripravljajni odbor za svetovno razpravo, ki se bo vršila v Chicagu leta 1933, sta bila imenovana tudi Victor Olander, tajnik Illinoiske delavske federacije in Matthew Woll, vodilna oseba Ameriške delavske federacije.

Olaščevanje okolnosti

Obtoženec, ali hočete še kaj pripomniti, preden bo izrečena obsodba?

Da, gospod sodnik, za isti prestopok sem bil obsojen že desetkrat, pa ni nič pomagalo.

Richmanovega blaga certifikati so izvrstno darilo za vsakega moža

RICHMAN BROTHERS

114-116 South State Street
Nasproti Palmer House
CHICAGO, ILL.

Odprto vsako soboto večer do božiča.

NARAVNOST IZ RICHMANOVIH LASTNIH TOVAREN — VAM... BREZ POSREDOVALCEVEGA DORİKA

VRHNJE SUKNJE

kroj, pristoj in kvaliteta
... po ceni
ki jo vsak možki plačati zmore

Mi dvomimo ako vam je sploh mogoče dobiti kje drugje suknje, tako ukrojene, pristojne, kvaliteto blaga in izdelek za dvojno Richmanovo ceno.... Vsaka suknja v naši zalogi vam kaže izvrstnost, paznost in splošno zanimivost pri izdelovanju iste.

Gorke ulster, box, Raglan in z baržunastim ovrtnikom suknje, iz Meltons, Boucles, Fleeces, tweeds in lepo izdelane tudi od zadej vrhnje suknje naj-novejše.... v novih odsevih in bogatih mešanih barvah.... Ako vam mi ne moremo postreči s pravim pristojem in vas zadovoljiti v vseh oziirih, bodisi v izdelavi ali blagu, tedaj vam dragevolje povrnemo vaš denar nazaj.

Vsake vrste suknjo ali praznično obleko, lahko dobite v vsaki Richman Brothers prodajalni v U. S. in povsod je enaka cena.

all
\$22.50

THE RICHMAN BROTHERS COMPANY

114-116 SOUTH STATE STREET
NASPROTI PALMER HOUSE
CHICAGO, ILL.

Odprto vsako soboto večer do božiča.

Drama v treh dejanjih

Victor Hugo:

LUKRECIJA BORGIA

Iz francosčine prevedel D. G.

4. PRIZOR

Lukrecija. Terasa je temna in samotna, tu lahko odzvam krinko (se razkrinka).

Gennaro. Zelo krasna ste!

Lukrecija. Dobro me pogledaj, Gennaro in reci mi, da ti ne vzbujam gnjusa!

Gennaro. Vi da bi mi vzbudili gnjus, signora! In zakaj? Ravno nasprotno! Na dnu srca čutim nekaj, kar me vleče k vam.

Lukrecija. Ti torej misliš, da bi me mogel ljubiti, Gennaro?

Gennaro. Zakaj ne? In vendar, signora, da sem odkritosten — je ženaka, ki jo bom vedno bolj ljubil kot vas.

Lukrecija (smeje). Vem, mala Fiametta!

Gennaro. Ne!

Lukrecija. Kdo pa?

Gennaro. Moja mati.

Lukrecija. Tvoja mati! Tvoja mati! O moj Gennaro! Svojo mater ljubiš zelo, kaj ne?

Gennaro. In nikdar jo nisem videl. Se vam ne zdi to nenavadno? Glejte, ne vem, zakaj se čutim k vam tako naklonjenega, da se vam hočem zaupati; povedal vam bom tajnost, ki jo še nikomur nisem, niti svojemu sobojniku Maffio Orsini.

Je čudno, da se človek zaupa prvemu, ki pride, ali zdi se mi kot bi vi to ne bila. — Sem stotnik, ki ničesar ne ve o svoji rodbini; vzgojen v Calabriji pri nekem ribiču, sem mislil, da sem njegov sin. Na dan, ko mi je bilo šestnajst let, pa mi pove ribič, da on ni moj oče. Nedolgo potem je prišel nek plemič, ki me je povabil; ali odšel je zopet, ne da bi odprl vizir. Kmalu potem je prišel nek črno oblečen mož, ki mi je prinesel pismo. Odprl sem ga. Bila je mati, ki mi je pisala, moja mati, ki jo nisem poznal, moja mati, ki sem si jo naslikal v sanjah dobro, nežno in lepo kot ste vi! Moja mati, ki sem jo oboževal iz cele svoje duše! Iz pisma sem izvedel, da sem plemenitega in visokega rodu — ali brez navedbe najmanjšega imena; iz pisma sem tudi izvedel, da je moja mati zelo nesrečna. Uboga mati!

Lukrecija. Dobri Gennaro!

Gennaro. Od onega dne sem postal srečlovec; že nekaj od rojstva, sem hotel postati še več s svojim mečem. Prepotoval sem celo Italijo. Ali prvi dan vsakega meseca, pa bodisi v kateremkoli kraju bi bil, vidim vedno istega sela, ki mi odda pismo moje matere, vzame moj odgovor in se oddalji; ne reče mi ničesar in jaz njemu ničesar, ker je gluhihom.

Lukrecija. Torej ne veš ničesar o svoji rodbini.

Gennaro. Vem, da imam mater, ki je nesrečna in vem, da bi dal svoje življenje na tem svetu za to, da bi jo videl plakati in svoje življenje na onem, da bi jo videl smehljati se. To je vse.

Lukrecija. Kaj storila z njenimi pismi?

Gennaro. Imam vse pri sebi, na mojem srcu. Prsa vojakov so vedno izpostavljena sovražniškim mečem. Pisma matere pa so dober oklep.

Gennaro. Tu! Hočete videti njeno pisavo? Tu je eno njenih pism. (Potegne s prs papir, ga poljubi in da Lukreciji.) Čitajte to!

Lukrecija (čita). "... Ne poskušaj, da bi me spoznal, moj Gennaro, pred dnem, ki ti ga določim. V resnici sem pomilovanja vredna. Obdajajo me neusmiljeni sorodniki, ki bi te umorili, kot so umorili tvojega očeta. Moje dete, hočem biti edina, ki pozna skrivnost tvojega rojstva. Če bi jo poznal ti, bilo bi obenem tako žalostno in vzvišeno, da bi ne mogel o tem molčati; mladost je prezaupljiva, ti ne poznaš nevarnosti, ki te obdajajo, kot jih poznam jaz. Kdo ve? V mladeniški kljubovalnosti bi jim nudil čelo, govoril bi o tem ali bi si pustil izbiti in ne živel bi niti dva dni več. O ne!

Gennaro. O bog!

Lukrecija. Kdo je ta ženaka?

Gennaro. Kdo je ta ženaka?

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

Zadovolji se s tem, da veš, da imaš mater, ki te obožuje in ki čuva dan in noč nad tvojim življenjem. Moj Gennaro, moj sin, ti si vse, kar ljubim na tem svetu; moje srce se topi, če mislim na te. (Preneha, da bi zakrila solzo.)

Gennaro. Kako nežno čitate! Ne verjel bi, da čitate, ampak da govorite. — O! Vi plakate! Dobra ste, signora in ljubim vas, ker ste plakala nad pismom moje matere. (Vzame zopet pismo, ga poljubi in skrije na prsa.) O, vidite pač, da so se zgodila pri mojem rojstvu zločinstva! — Moja uboga mati. — Kaj ne, sedaj razumete, da se malo menim za galantne ljubzenske doživljaje, ker v srcu je edina misel moja mati! O! Osvoboditi mojo mater! Njej služiti, njo masčevati, tolažiti jo, kaka sreča! Potem bom mialli tudi na ljubezen! Vse, kar napravim, storim, da bi postal vreden svoje matere. Je zelo veliko klativitevov, ki bi se bili za satana, potem ko so se ravnokar bili za svetega Mihaela. Jaz, jaz služim le pravičnim bojem; hočem nekoč položiti čist in zvest meč k nogam svoje matere, čist in zvest kot je kraljev. — Glejte, signora, za lepo in zdato plačo so me hoteli najeti v službo strahovite Lukrecije Borgie; odklonil sem.

Lukrecija. Gennaro! — Gennaro! Imejte usmiljenje z nebrečniki! Ne veste, kaj se godi v njihovih srcih.

Gennaro. Z neusmiljenimi nimam usmiljenja. Pa pustimo to, signora; no in sedaj, ko sem vam povedal, kdo sem, storite isto vi in recite, kdo ste.

Lukrecija. Ženska, ki vas ljubi, Gennaro!

Gennaro. Ali vaše ime?

Lukrecija. Ne vprašaj me več po tem!

(Bakije. Jeppo in Maffio vstopita hrupoma. Lukrecija si hitro nadene krinko.)

5. PRIZOR.

Prejšnja. Maffio Orsini, Jeppo Liveretto, Ascanio Petrucci, Oloferno Vitellozzo, don Apostolo Gazetta. Plemiči, plemkinje in paži, ki nosijo baklje.

Maffio (z bakljo v roki). Gennaro, hočeš vedeti, kdo je ženska, s katero govoriš o ljubezni?

Lukrecija (pod krinko, zase). Pravično nebo!

Gennaro. Ste vsi moji prijatelji, ali prisegam pri bogu: kdor se dotakne krinke te žene, je sin smrti! Maska ženske je sveta kot obraz moša.

Maffio. Najpreje mora biti žena žena, Gennaro! Ali mi te nikakor nečemo razšaliti; povedati ji hočemo le naša imena. (Stopi korak proti Lukreciji.) — Signora, jaz sem Maffio Orsini, brat vojvode de Gravina, katerega so vaši birliči zadavili v noči, ko je spal.

Jeppo. Signora, jaz sem Jeppo Liveretto, nečak Liverette Vitellija, katerega ste dala zabosti v vaticanskih kletih.

Ascanio. Jaz, signora, sem Ascanio Petrucci, stric Pandolfa Petruccija, gospodarja Siene, katerega ste dala umoriti, da ste mu tako lažje ukradli njegovo mesto.

Oloferno. Signora, jaz sem imenujem Oloferno Vitellozzo in sem nečak Jaga d'Appiani, katerega ste potem, ko ste mu že ugrabila njegovo dobro mestece Piombino, zastrupili na neki slavnosti.

Don Apostolo. Signora, vi ste dala obglaviti dona Franciška Gazetta, po materji uca don Alifonza Aragonskega, vašega tretjega soproga, katerega ste dala umoriti s helebardami na stopnjišču cerkve svetega Petra. Jaz sem don Apostolo Gazetta, sin prvega in bratranec drugega.

Lukrecija. O bog!

Gennaro. Kdo je ta ženaka?

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

(Dolje prihodnjič.)

nu. Držal je na kolenih potni kovčeg, prekinjen prepleten s listki najrazličnejših inozemskih hotelov.

Devive je vzel iz listnice pet izstrižkov ter jih prečital prijatelju.

"Kaj naj to pomeni?" je vprašal na koncu državni tožitelj.

"Te vesti sem dal jaz uvrstiti."

"Ti? Kaj pa nameravaš z njimi?"

"Jaz sem tisti, ki bom 1. aprila ob petnajsti uri na Lyonskem kolodvoru ustrelil ljubimca svoje žene."

"Ti pač nisi pri sebi," je dejal državni tožitelj. "Kdor snuje krvav zločin, ne naznanja tega po listih, najmanj pa državnemu tožitelju."

Bankir Devive je odvrnil: "Hvala, prav to sem želel ališati iz tvojih ust. Zda pa z Bogom!"

Dne 1. aprila zjutraj je prišla v stanovanje bankirja Deviveja policija. Straniški so imeli nalog, da ga primejo, pa ga niso našli doma.

Popoldne je bila Lyonska postaja polna civilnih detektivov. Rija je bila že davno pred petnajsto uro prišla na kolodvor. Garullija pa ni hotelo biti od nikoder. Novinska vest o umoru je bila privabila množico ljudstva. Vse je bilo že pripravljeno na odhod vlaka, manjkala je samo še minuta. Tedaj se je pojavil na postaji on, bankir Devive.

Stopical je polagoma, čelo so mu zasenčevali naočniki, demnico pa je ves čas držal v žepu. Med detektivki ga ni bilo, ki bi se bil drznil pristopiti k njemu.

Rija je bila majice zmedena, a se je kmalu znašla. "Lepo, da si prišel," je dejala možu.

"Garullija itak ni. Bova vsaj skupaj potovala."

"Saj sem vedel, da se samo širokopusti," je rekel bankir.

"Pa če bi vendar še prišel?" je nemirno vprašala Rija.

"Ne govori o tem!"

"Pač treba je govoriti. V tem primeru bi pokazal Garulli več reanosti in plemenitosti od tebe. Kaj bi storil ti?"

Bankir je potegnil iz šepa revolver: "Ustrelil bi ga kakor žival!"

Rija ni čakala. Prestregla je možu roko, hipoma namerila samokres v njegove prsi in sprožila petelin. Devive se je zgrudil na tla z besedami:

"Naj te ta čin ne skrbi. Državni tožitelj" mi je rekel, da more kaj takega storiti le norec. Oproščena bod. Čestitam ti na najnovejšem reklamnem triku!"

Gosta struja krvi je obliha ustnice nebrečnega bankirja, ki je hrope izdihnil svojo dušo.

In tedaj se je pojavil na oknu spalnega vagona Hektor Garulli. Skril se je bil v kupeju celo uro pred odhodom vlaka...

Winston-Salem, N. C. Dec. 12.

— Ponavljajoč svojo navadno in praktično uvaževanje napram svojim delavcem, R. J. Reynolds Tobacco Company, izdelovatelj Kamel cigaret in Prince Albert tobaka, so se poslužili in zavzeli za porazdelitev grupe zavarovalnice kontrakt, ki presega \$10,000,000, med nekako 10,000 članov njih organizacije, včevši vse ualubence v Winston-Salem tovarnah in njih zastopnikov v drugih krajih po državi. Ta zavarovalnica se je upisala pri Equitable Life Insurance Society of The United States. Če ravno je bilo danih 30 dni časa zauplovanje ali sprejem tega načrta, se je takoj v teku prve tri dni prijaviilo nad osemdeset odstotkov ualubencev v Winston-Salem za sprejem te zavarovalnice.

Ta načrt vsebuje zavarovalnico za življenje, popolno onemoglost, za brezposlenost, ponesrečbo in zavarovalnico za bolezni. Le ualubenci, ki so pri Reynolds družbi zadnjih šest mesecev ali več so deležni teh police, ki so razvrščene po plačilni lestvici. Veote police so od \$500 do \$10,000, na ponesrečbo ali za bolezni, znašajo od \$5 do \$40.00 na teden, odvisno od delavčevega zaslužka. Kadar ualubencem zapusti delo pri družbi lahko spremeni in odrti še nadalje svojo zavarovalnico ako tako želi.

To naznanilo o zavarovalnici je sledilo le nekaj tednov zatem

ko je Reynolds Tobacco Company sprejela svoj penzijski ali pokojninski načrt. Ta načrt prekabljuje pokojninsko plačevanje v vsotah od \$5.00 do \$40.00 tedensko za moške, ki so nad 65 let stari in za ženske ki so 60 let ali več stare in ki so bili nepretrgoma uposljeni pri družbi zadnjih dvajset ali več let in se upoštevajo za ualubence te družbe, ki so uposljeni že dvajset let in ki so popolnoma nezmožni za delo. (Adv.)

POTREBUJEM

10 drvarjev mož za sekati drva, dobra drva v rastečem gozdu. Plača \$2.25. Pišite za pojasnila na naslov: Louis Rolih, P. O. Box 16, Rexville, N. Y.—(Adv.)

NA PRODAJ JE

dobro idoča grocerija—trgovina in hiša z vsem blagom. Oglasite se osebno pri lastniku na: 2632 So. St. Louis Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

Agitirajte za Prosveto!

KLOBASE

Zopet so tu prave domače klobase, ravnotako kakor sta jili oec in mati doma delala. Cena je 38c funt. Denar se naj pošlje z naravnino. Poština plačana. Pišite na:

JOSEPH LESKOVAR

632 High Street, Racine, Wis.

NAROČITE SI KNJIGO

"AMERIŠKI SLOVENCI"

LED

kadar ga najmanj pričakujete... tenkostno pokriva glavne ceste, za tem ko zamrzne dež... promet je oviran, je spolzko in se drsi, na kot s steklom pokritih potih. Vožnja je nevarna na glavnih cestah!

Hitrejšje se peljete z električno železnico!

Poslužite se našega informacijskega urada (Outing and Recreation Bureau) na 73 W. Adams St., Telefon Randolph 8299. Prosti pismenilec o zavaritih in poslužnih edajih po državnem metropolitnem oemlju.

CHICAGO SOUTH SHORE & SOUTH BEND RAILROAD

CHICAGO NORTH SHORE & MILWAUKEE RAILROAD

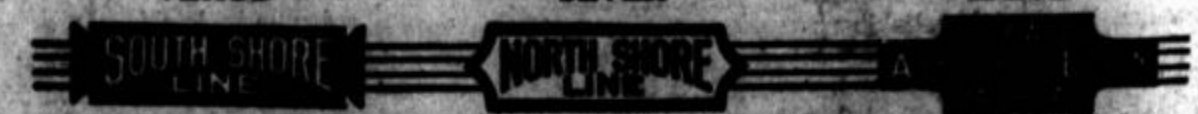
CHICAGO AURORA & ELGIN RAILROAD (The Sunset Line)

Vozite se 70 milj na uro

VZHOD

SEVER

ZAPAD

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, častilke, knjige, kalendarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene smerne, unijsko delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTRENA POJASNILA

UMOR

V "Paris-Midi" je izšla suha vest: "Dne 1. aprila bo izvršen umor." Drugi dan zjutraj ji je sledila skoro na istem mestu beleška: "Umor, ki je bil večeraj najavljen, bo izvršen 1. aprila ob petnajsti uri."

Ljudje so zmajevali z glavami. Komentirali so dnevno vest tako, da kak prodajalec vabi kupce in da jim bo vse potrebno se o pravem času razkril.

Ob tistem času je sedel Hektor Garulli, najlepši vseh Italijanov, kar jih je kdaj živele v Parizu, na balkonu svojega hotela. Moške z aparati so bili namerili objekte na njeg